

A C O R D
ÎN TRE
R O M Â N I A
Ș I
REPUBLICA TURCIA
ÎN DOMENIUL SECURITĂȚII SOCIALE

România și Republica Turcia, denumite în continuare "Părți contractante", în scopul cooperării în domeniul securității sociale,
Au convenit asupra următoarelor dispoziții:

Partea I - Dispoziții generale

Articolul 1 Definiții

1. În scopul aplicării prezentului Acord:

- a) termenul "**țară**" reprezintă Turcia, pentru Republica Turcia,
termenul "**teritoriu**" reprezintă pentru România teritoriul de stat: "întreg teritoriul de stat al României, inclusiv marea sa teritorială și spațiul aerian de deasupra teritoriului și mării teritoriale asupra cărora România își exercită suveranitatea, precum și zona contiguă, platoul continental și zona economică exclusivă asupra cărora România își exercită, în conformitate cu legislația sa și potrivit normelor și principiilor dreptului internațional, drepturi suverane și jurisdicție;"
- b) termenul "**legislație**" desemnează legile și celelalte acte normative în vigoare pe teritoriul fiecărei Părți contractante și care privesc domeniile de securitate socială prevăzute la articolul 2;
- c) expresia "**autoritate competentă**" desemnează:
 - pentru România: Ministrul Muncii și Protecției Sociale și ceilalți miniștri responsabili;
 - pentru Republica Turcia: Ministrul Muncii și Securității Sociale și ceilalți miniștri responsabili;
- d) termenul "**instituție**" desemnează organismul sau autoritatea responsabilă cu aplicarea întregii legislații sau a unei părți din aceasta care reglementează domeniile prevăzute la articolul 2, pe teritoriul fiecărei Părți contractante;
- e) expresia termenul "**instituție competentă**" desemnează instituția sau instituțiile pe cheltuiala cărora sunt furnizate prestațiile, în conformitate cu legislația aplicabilă;
- f) expresia "**persoană asigurată**" desemnează persoana care este sau a fost supusă legislației care reglementează domeniile prevăzute la articolul 2;
- g) expresia "**perioadă de asigurare**" desemnează perioadele de contribuție și perioadele recunoscute ca atare, în conformitate cu legislația care reglementează domeniile prevăzute la articolul 2;
- h) termenii "**pensie**", "**alocație**" și "**prestație**" desemnează toate pensiile, alocațiile și prestațiile prevăzute de legislația care reglementează domeniile menționate la articolul 2;
- i) termenul "**domiciliu**" desemnează locul de ședere obișnuit;
- j) termenul "**reședință**" desemnează locul de ședere temporară;
- k) expresia "**membri de familie**" desemnează persoanele definite sau recunoscute ca atare de legislația pe care o aplică instituția competentă;
- l) termenul "**urmaș**" desemnează persoana definită sau recunoscută ca atare de legislația în conformitate cu care se acordă prestațiile.

2. Ceilalți termeni și expresii ale căror definiții nu se regăsesc în prezentul utilizate în prezentul Acord vor avea semnificația atribuită de legislația pe care o aplică fiecare dintre Părțile contractante.

Articolul 2

Câmp material de aplicare

1. Prezentul Acord se va aplica:

A. în ceea ce privește Republica Turcia:

- I. prestațiile acordate în caz de invaliditate, bătrânețe, urmași, accidente de muncă și boli profesionale, boală și maternitate, reglementate prin Legea Asigurărilor Sociale cu privire la Lucrătorii Angajați cu Contract de Muncă și Legea Asigurărilor Sociale pentru Lucrătorii din Agricultură;
- II. prestațiile acordate în caz de invaliditate, bătrânețe și urmași reglementate prin Legea Fondului de Pensii al Republicii Turcia cu privire la Drepturile Funcționarilor Publici;
- III. prestațiile acordate în caz de invaliditate, bătrânețe și urmași reglementate prin Legea Instituției de Asigurări Sociale pentru Comercianți, Meseriași, Artizani și Alți Lucrători Independenți și Legea Asigurărilor Sociale pentru Persoanele care Lucrează pe Cont Propriu în Agricultură;
- IV. prestațiile acordate în caz de invaliditate, bătrânețe, urmași, accidente de muncă și boli profesionale, boală și maternitate reglementate prin legislația referitoare la Fondurile de Pensii în conformitate cu Articolul Temporar nr. 20 al Legii de Asigurări Sociale nr. 506/1964;

B. pentru România, domeniilor reglementate de legislația în vigoare privind asigurările sociale și asigurările sociale de sănătate, după cum urmează:

- I. indemnizațiile pentru incapacitate de muncă determinată de boli obișnuite sau de accidente în afara muncii, de boli profesionale și accidente de muncă;
- II. prestațiile pentru prevenirea îmbolnăvirilor și recuperarea capacității de muncă;
- III. indemnizațiile de maternitate;
- IV. indemnizațiile pentru creșterea copilului și îngrijirea copilului bolnav;
- V. pensiile pentru limită de vârstă;
- VI. pensiile de invaliditate;
- VII. pensiile de urmaș;
- VIII. ajutorul de deces.
- IX. prestații în natură, reglementate prin Legea nr. 145/1997 privind asigurările sociale de sănătate.

2. Prezentul Acord se va aplica tuturor dispozițiilor legale care elimină, înlocuiesc, modifică sau completează legislația referitoare la domeniile prevăzute la aliniatul 1, cu condiția ca prevederile din aliniatul 3 să fie păstrate.

3. Prezentul Acord nu intră sub incidența legislației care instituie o nouă componentă a sistemului de securitate socială, decât dacă se va încheia un nou Acord.

Articolul 3

Câmp personal de aplicare

Dacă nu este prevăzut altfel, dispozițiile prezentului Acord se vor aplica tuturor persoanelor care au făcut sau fac obiectul legislației unei sau ambelor Părți contractante, precum și urmașilor și membrilor de familie, în măsura în care drepturile acestora decurg de la aceste persoane.

Articolul 4

Egalitate de tratament

Dacă prezentul Acord nu prevede altfel, persoanele care au domiciliul pe teritoriul unei Părți contractante, vor avea aceleași drepturi și obligații prevăzute de legislația unei Părți contractante, în aceleași condiții ca și proprii cetățenii.

Articolul 5

Exportul prestațiilor

Dacă prezentul Acord nu prevede altfel, prestațiile acordate conform legislației unei Părți contractante, persoanelor menționate în articolul 3, vor continua să fie plătite chiar dacă domiciliază pe teritoriul celeilalte Părți contractante sau pe teritoriul unui țări terțe.

Articolul 6

Evitarea suprapunerii de prestații

1. Prezentul Acord nu poate să confere dreptul de a beneficia de două sau mai multe prestații care să acopere același risc, acordate pe baza aceleiași perioade de asigurare.
2. Prevederile aliniatului 1 al prezentului articol nu se aplică prestațiilor de invaliditate, de bătrânețe, de deces sau de boală profesională care se plătesc de către instituțiile competente ale celor două Părți contractante, în conformitate cu dispozițiile articolului 22 și articolului 27 litera b).

Partea a II-a

Legislație aplicabilă

Articolul 7

Reguli generale

Dacă prezentul Acord nu prevede altfel:

1. persoana care desfășoară o activitate remunerată pe teritoriul unei Părți contractante este supusă numai legislației acestei Părți, chiar dacă are domiciliul pe teritoriul celeilalte Părți sau dacă angajatorul are domiciliul sau sediul pe teritoriul celeilalte Părți.
2. lucrătorii independenți care își desfășoară activitatea pe teritoriul unei Părți contractante sunt supuși legislației acestei Părți, chiar dacă au domiciliul pe teritoriul celeilalte Părți contractante.
3. funcționarii publici și personalul asimilat acestora sunt supuși legislației Părții contractante în a cărei administrație sunt angajați.

Articolul 8

Lucrătorii detașați

1. Persoana angajată pe teritoriul unei Părți contractante, detașată de angajatorul său pentru a desfășura o anumită activitate pe teritoriul celeilalte Părți contractante, va continua să fie supusă legislației primei Părți contractante pentru o perioadă care nu depășește 24 de luni, cu condiția ca aceasta să își mențină statutul de angajat la același angajator. Această perioadă poate fi prelungită până la 60 de luni, inclusiv perioada menționată mai sus, cu aprobarea prealabilă a autorităților competente ale ambelor Părți.

2. Lucrătorul independent care își desfășoară activitatea pe teritoriul unei Părți contractante și își mută temporar locul de desfășurare a activității pe teritoriul celeilalte Părți contractante va continua să fie supus legislației primei Părți pentru o perioadă care nu depășește 24 de luni. Această perioadă poate fi prelungită până la 60 de luni, inclusiv perioada menționată mai sus, cu aprobarea prealabilă a autorităților competente ale ambelor Părți.

Articolul 9

Personalul întreprinderilor de transport internațional

1. Persoana angajată într-o întreprindere de transport internațional care își are sediul pe teritoriul unei Părți contractante și care efectuează, pe cont propriu sau în contul unor terți, transporturi internaționale de pasageri sau de mărfuri, pe căile ferate, rutiere, aeriene sau pe apă este supusă legislației acestei Părți. Totuși:

- a) persoana angajată de către o filială sau reprezentanță permanentă a întreprinderii menționate este supusă legislației Părții contractante pe teritoriul căreia este situată această filială sau reprezentanță permanentă;
- b) persoana care desfășoară o activitate remunerată, în principal, pe teritoriul Părții contractante unde își are domiciliul este supusă legislației acestei Părți contractante, chiar dacă întreprinderea care o angajează nu are pe acest teritoriu nici sediul și nici o filială sau reprezentanță permanentă.

Articolul 10

Echipajul navelor

1. Persoana angajată la bordul unui vas care navighează sub pavilionul unei Părți contractante va fi supusă legislației acelei Părți contractante.

2. Persoana care își desfășoară în mod normal activitatea într-un port sau în apele teritoriale ale uneia dintre Părțile contractante și care nu este membru al echipajului poate fi implicată în acțiuni de încărcare, descărcare și reparații la vasul care navighează sub pavilionul celeilalte Părți contractante sau să supravegheze astfel de activități, dar rămâne în continuare supusă legislației primei Părți.

3. Persoana care desfășoară o activitate la bordul unui vas care navighează sub pavilionul unei Părți contractante și care este **remunerată** pentru aceasta activitate de o întreprindere având sediul principal sau de o persoană fizică având domiciliul pe teritoriul celeilalte Părți va fi supusă legislației ultimei Părți contractante, dacă își are domiciliul pe acel teritoriu.

Articolul 11

Misiuni diplomatice și consulare

Pentru membrii misiunilor diplomatice și consulare, membrii personalului administrativ și tehnic al acestora, precum și pentru personalul de serviciu se vor aplica prevederile ale Convenției de la Viena cu privire la relațiile diplomatice din 18 aprilie 1961 și ale Convenției de la Viena cu privire la relațiile consulare din 24 aprilie 1963.

Articolul 12

Excepții de la dispozițiile articolelor 7 - 11

Autoritățile competente ale celor două Părți contractante pot conveni, excepții de la dispozițiile articolelor 7-11 ale prezentului Acord, în interesul unei persoane sau al unei

categorii de persoane, cu condiția ca persoana sau persoanele respective să fie supuse legislației unei sau celeilalte Părți contractante.

Partea a III-a Dispoziții speciale

Secțiunea 1 Prestații de boală și de maternitate

Articolul 13 Totalizarea perioadelor de asigurare

1. Dacă legislația unei Părți contractante condiționează dreptul la prestații de realizarea unor perioade de asigurare, instituția competentă a acestei Părți va lua în considerare, dacă este necesar, perioadele de asigurare realizate conform legislației celeilalte Părți contractante, în măsura în care ele nu se suprapun, ca și cum ar fi perioade realizate conform legislației primei Părți.
2. În ceea ce privește prestațiile în caz de boală și de maternitate, totalizarea prevăzută la aliniatul 1 al prezentului articol se realizează numai dacă persoana în cauză desfașoară o activitate remunerată pe teritoriul Părții contractante unde a fost introdusă cererea.

Articolul 14 Activitate sau reședință pe teritoriul celeilalte Părți contractante

1. Persoana asigurată care a fost detașată de angajatorul său pe teritoriul celeilalte Părți contractante pentru a desfășura temporar un proiect special și membrii de familie care au reședința cu acesta, a căror stare necesită tratament medical, vor primi prestații în caz de boală sau maternitate pe cheltuiala instituției competente situată pe teritoriul Părții contractante unde angajatorul își are înregistrat biroul.
2. Persoana angajată în conformitate cu legislația unei Părți contractante și membrii de familie ai acesteia, care își au reședința pe teritoriul acestei Părți, a căror stare necesită tratament medical de urgență în cursul unei șederi temporare pe teritoriul celeilalte Părți contractante, vor primi prestații în caz de boală sau maternitate pe cheltuiala instituției competente situată pe teritoriul Părții contractante unde persoana în cauză este asigurată.
3. Persoana angajată conform legislației unei Părți contractante și membrii de familie care își schimbă reședința pe teritoriul celeilalte Părți contractante, în timp ce primesc prestații în caz de boală sau maternitate, acordate de instituția competentă a unei Părți contractante, vor continua să primească aceste prestații. Persoana respectivă va trebui să obțină autorizația instituției competente înainte de schimbarea reședinței. Solicitarea autorizării poate să fie refuzată pe baza unui raport medical prezentat acelei instituții în care se precizează că starea de sănătate a persoanei în cauză nu permite transportul în țara de origine. Cu toate acestea, autorizația poate fi acordată și ulterior dacă din motive neprevăzute nu a fost obținută anterior.
4. Acordarea prestațiilor, durata acestora precum și membrii de familie eligibili la acordarea prestațiilor vor fi stabilite în conformitate cu legislația Părții contractante pe al cărei teritoriu persoana este asigurată, prestațiile și modul de acordare a acestora vor fi determinate în conformitate cu legislația Părții contractante pe teritoriul căreia beneficiarul își are reședința.

Articolul 15

Prestații pentru membrii de familie ai persoanei asigurate

1. Membrii de familie ai unei persoane care are dreptul la prestații în natură în conformitate cu legislația unei Părți contractante unde acesta este asigurat, vor primi prestații în caz de boală și de maternitate, în măsura în care ei nu au dreptul la aceste prestații în conformitate cu legislația Părții contractante pe al cărei teritoriu își au domiciliul.
2. Membrii de familie menționați la aliniatul 1 al acestui articol, care își schimbă reședința pe teritoriul unde este situată instituția competentă, vor primi prestații în conformitate cu prevederile legislației acelei Părți contractante.
3. Costul prestațiilor va fi suportat de instituția competentă situată pe teritoriul Părții contractante unde persoana în cauză este asigurată.
4. Acordarea dreptului la prestații, durata de acordare a acestora și membrii de familie eligibili pentru prestații vor fi stabilite în conformitate cu legislația Părții contractante pe al cărei teritoriu persoana în cauză este asigurată, prestațiile și modul lor de acordare vor fi determinate în conformitate cu legislația Părții contractante pe teritoriul căreia beneficiarul își are domiciliul.

Articolul 16

Prestații pentru pensionari și membrii de familie

1. Pensionarii care primesc pensie conform legislației ambelor Părți contractante precum și membrii lor de familie vor primi prestații în conformitate cu legislația Părții contractante pe al cărei teritoriu își au domiciliul ca și cum ar primi pensie în conformitate numai cu legislația acelei Părți. Costul prestațiilor va fi suportat de instituțiile competente ale ambelor Părți contractante, proporțional cu perioadele de asigurare realizate în conformitate cu legislația fiecărei Părți contractante.
2. Titularul de pensie acordată în baza legislației unei Părți contractante, precum și membrii de familie vor avea dreptul la prestații conform legislației acestei Părți contractante chiar dacă au domiciliul pe teritoriul celeilalte Părți contractante, costul prestațiilor fiind suportat instituției competente.
3. Persoanele cărora li s-au acordat pensii în conformitate cu legislația ambelor Părți contractante sau cu legislația unei singure Părți precum și membrii lor de familie care își au reședința pe teritoriul celeilalte Părți contractante vor primi prestații, atunci când starea lor de sănătate necesită tratament medical de urgență. Costurile prestațiilor, în primul caz, vor fi suportate de instituțiile competente ale Părților contractante proporțional cu perioadele de asigurare realizate în conformitate cu legislația fiecărei Părți contractante, iar în cel de al doilea caz de către instituția competentă.
4. Pentru aplicarea aliniatului 2 al acestui articol, acordarea prestațiilor, durata acestora și membrii de familie eligibili pentru prestațiile acordate vor fi stabilite conform legislației Părții contractante pe teritoriul căreia se află instituția care acordă pensiile, prestațiile și modul de acordare fiind determinate în conformitate cu legislația Părții contractante pe teritoriul căreia pensionarul își are domiciliul.

Articolul 17

Proteze, materiale sanitare și alte prestații în natură

Protezele, materialele sanitare și alte prestații substanțiale în natură prezentate în lista anexată Aranjamentului Administrativ vor fi acordate pe baza autorizării de către

instituția competentă unde persoana în cauză este asigurată, cu excepția cazurilor de urgență.

Articolul 18

Prestații în bani în caz de incapacitate de muncă

Prestațiile în bani pentru incapacitate de muncă vor fi acordate de instituția competentă în conformitate cu prevederile legislației pe care o aplică.

Articolul 19

Rambursare

1. Instituția competentă va rambursa costul real aferent prestațiilor acordate, pentru fiecare caz, în conformitate cu prevederile articolelor 14, 15, 16, 17, 26 și 28 către instituția care furnizează prestațiile, cu excepția cheltuielilor administrative.
2. Costul real aferent prestațiilor solicitat pentru rambursare instituției competente va fi calculat de către instituția care furnizează prestațiile, la nivelul prețurilor folosite pentru propriile persoane asigurate.
3. Autoritățile competente ale celor două Părți contractante pot conveni fie alte aranjamente pentru rambursarea cheltuielilor fie compensarea cheltuielilor între instituții.

Articolul 20

Instituții ale locului de reședință și de domiciliu

Instituțiile care vor acorda prestațiile prevăzute la articolele 14, 15, 16, 17, 26 și 28 vor fi desemnate de către autoritățile competente prin Aranjamentul Administrativ.

Sectiunea 2

Prestații de invaliditate, bătrânețe și urmaș

Articolul 21

Totalizarea perioadelor de asigurare

1. În cazul în care legislația unei Părți contractante condiționează dreptul la prestații de realizarea unei perioade de asigurare, instituția care aplică aceasta legislație va lua în considerare, dacă este necesar, perioadele de asigurare realizate conform legislației corespunzătoare a celeilalte Părți contractante, în măsura în care ele nu se suprapun, ca și cum ar fi perioade realizate în conformitate cu legislația primei Părți contractante. În cazul în care o persoană nu îndeplinește condițiile pentru acordarea unei prestații în conformitate cu prevederile acestui articol, părțile vor ține seama de perioadele de asigurare realizate în conformitate cu legislația unei țări terțe, care a încheiat, la rândul ei, un Acord de Securitate Socială cu fiecare dintre Părțile contractante, în măsura în care perioadele de asigurare nu se suprapun.
2. În cazul în care legislația unei Părți contractante condiționează acordarea anumitor prestații de realizarea unei anumite perioade într-o profesie supusă unui regim special sau într-o profesie sau muncă determinată, perioadele realizate în conformitate cu legislația celeilalte Părți contractante vor fi luate în considerare pentru stabilirea dreptului la aceste prestații, în măsura în care cete perioade au fost realizate în baza unui regim corespondent sau, în lipsa acestuia, în aceeași profesie sau, după caz, în aceeași muncă.
3. Dacă legislația unei Părți contractante subordonează acordarea unei prestații condiției ca persoana în cauză sau, dacă este vorba de o prestație de urmaș, persoana decedată să fi fost supusă acestei legislații în momentul producerii riscului, această

condiție este considerată îndeplinită dacă persoana în cauză sau, după caz, persoana decedată era supusă în acel moment legislației celeilalte Părți contractante sau dacă persoana în cauză sau urmașul poate solicita acordarea de prestații în conformitate cu legislația celeilalte Părți contractante.

4. Dacă legislația unei Părți contractante prevede că perioada în care persoana în cauză primește o pensie poate fi luată în considerare pentru stabilirea dreptului la prestație, instituția competentă a acestei Părți va ține cont, în acest scop, de perioada în care a primit o pensie conform legislației celeilalte Părți contractante.

5. Dacă legislația unei Părți contractante subordonează acordarea prestațiilor de invaliditate condiției ca, în cursul unei perioade date, persoana în cauză să fi beneficiat de prestații de incapacitate de muncă sau de invaliditate, este luată în considerare orice perioadă în cursul căreia persoana în cauză a beneficiat de astfel de prestații conform legislației celeilalte Părți.

6. Pentru determinarea perioadelor de contribuție în conformitate cu prevederile prezentului Acord, se va considera că 1 lună este echivalentul a 30 de zile și 1 an echivalentul a 360 de zile.

Articolul 22

Acordarea prestațiilor (calcul "pro rata temporis")

1. În cazul în care o persoană a fost supusă succesiv sau alternativ legislațiilor celor două Părți contractante, instituția fiecărei Părți stabilește, conform legislației pe care o aplică, dacă această persoană sau urmașii săi au dreptul la prestații, ținând cont, dacă este cazul, de prevederile articolului 21.

2. În cazul în care persoana în cauză îndeplinește condițiile enunțate la aliniatul 1 al prezentului articol conform legislației unei Părți contractante fără aplicarea prevederilor articolului 21, instituția competentă a acestei Părți va calcula prestațiile numai în funcție de perioadele realizate conform legislației pe care o aplică.

3. În cazul în care persoana în cauză îndeplinește condițiile potrivit legislației unei Părți contractante numai în conformitate cu prevederile articolului 21, instituția competentă a acestei Părți va calcula prestațiile după cum urmează:

a) instituția competentă va calcula nivelul teoretic al prestațiilor cuvenite ca și cum toate perioadele realizate în conformitate cu legislația ambelor Părți contractante au fost realizate numai în conformitate cu legislația pe care o aplică acea instituție;

b) totuși, în cazul prestațiilor al căror quantum nu depinde de durata perioadelor realizate, acest quantum va fi considerat ca fiind nivelul teoretic la care se face referire în subparagraful precedent;

c) instituția competentă va calcula valoarea propriu-zisă a prestațiilor cuvenite persoanei în cauză pe baza nivelului teoretic calculat în conformitate cu prevederile literelor (a) sau (b), după cum este cazul, și proporțional cu raportul dintre perioadele realizate înainte de apariția riscului, în conformitate cu legislația pe care o aplică, și totalul perioadelor realizate înainte de apariția riscului, în conformitate cu legislația ambelor Părți contractante. Aceasta este suma plătită persoanei în cauză;

d) prestațiile suplimentare ale acestor pensii prevăzute în legislația fiecărei Părți contractante vor fi calculate în conformitate cu prevederile literelor (a), (b) și (c);

e) dacă totalul perioadelor realizate în conformitate cu legislația ambelor Părți contractante înainte de apariția riscului, depășesc maximum-ul perioadelor cerute de legislația unei Părți contractante pentru acordarea integrală a prestației, instituția acelei Părți va ține cont, în scopul aplicării prevederilor literei (a), de perioada

maximă în loc de perioadele totale realizate, fără a fi totuși obligată să acorde o prestație mai mare decât prestația integrală prevăzută de legislația pe care o aplică.

4. Dacă cuantumul prestației se stabilește în funcție de numărul membrilor de familie sau al urmașilor, instituția competentă va lua în considerare și membrii de familie sau urmași care au domiciliul pe teritoriul celeilalte Părți contractante.

5. În cazul în care legislația unei Părți contractante prevede că prestațiile vor fi calculate pe baza câștigurilor totale sau parțiale salariale medii, corespunzătoare perioadelor de asigurare, instituția competentă a acelei Părți, în scopul determinării câștigului salarial mediu care trebuie luat în considerare pentru calcularea prestațiilor cuvenite, va lua în considerare doar câștigurile salariale medii corespunzătoare perioadelor de asigurare realizate în conformitate cu legislația pe care o aplică.

Articolul 23

Perioada de asigurare mai mică de un an

1. Fără a lua în considerare prevederile articolului 21, dacă durata totală a perioadei de asigurare realizate conform legislației unei Părți contractante este mai mică de un an și dacă, ținând cont numai de această durată, nici un drept nu este câștigat în baza acestei legislații, instituția acelei Părți nu este obligată să acorde prestații pentru durata menționată.

2. În acest caz, instituțiile competente ale celeilalte Părți contractante vor lua în considerare perioadele de asigurare menționate la aliniatul 1 al acestui articol, ca și cum aceste perioade ar fi fost realizate conform legislației pe care o aplică.

Secțiunea 3

Ajutorul de deces

Articolul 24

Totalizarea perioadelor de asigurare și acordarea ajutoarelor de deces

1. În cazul în care legislația unei Părți contractante condiționează dreptul la prestație de realizarea unei anumite perioade de asigurare, instituția competentă a acestei Părți contractante va lua în considerare, dacă este necesar, perioadele de asigurare realizate conform legislației celeilalte Părți contractante, în măsură în care ele nu se suprapun, ca și cum ar fi perioade realizate în baza legislației primei Părți.

2. În cazul în care o persoană asigurată în conformitate cu legislația unei Părți contractante a decedat pe teritoriul celeilalte Părți contractante, se va considera că decesul a survenit pe teritoriul acelei Părți contractante unde persoana în cauză este asigurată și unde îndeplinește condițiile pentru acordarea prestațiilor de deces.

3. În cazul în care dreptul la prestație există conform legislației celor două Părți contractante, în conformitate cu prezentul Acord:

- a) prestația este datorată numai conform legislației Părții contractante pe teritoriul căreia a survenit decesul; sau,
- b) dacă decesul nu a survenit pe teritoriul nici unei Părți contractante, prestația este datorată de către instituția competentă la care persoana a fost asigurată ultima dată înaintea decesului.

Secțiunea 4

Prestații în caz de accident de muncă și boală profesională

Articolul 25

Expunerea la același risc pe teritoriul celor două Părți contractante

1. În cazul în care o persoană contactează o boală profesională după ce a efectuat pe teritoriul celor două Părți contractante o activitate care a condus la apariția acestei boli, prestațiile la care are dreptul persoana sau urmașii săi vor fi acordate în conformitate cu legislația acelei Părți, ținând cont, unde este cazul, de prevederile paragrafelor 2 - 4 ale acestui articol.
2. În cazul în care în conformitate cu legislația unei Părți contractante eligibilitatea pentru acordarea prestațiilor în cazul bolilor profesionale este condiționată de diagnosticarea bolii pe teritoriul acelei Părți, această condiție va fi considerată îndeplinită și în cazul în care boala a fost diagnosticată prima dată pe teritoriul celeilalte Părți contractante.
3. În cazul în care, în conformitate cu legislația unei Părți contractante, eligibilitatea pentru acordarea prestațiilor în cazul bolilor profesionale este condiționată de diagnosticarea bolii într-o anumită perioadă de timp, după terminarea ultimei activități susceptibilă a fi cauza apariției bolii, instituția competentă a acelei Părți va lua în considerare, după evaluarea datei la care a survenit boala pe teritoriul celeilalte Părți contractante, orice activitate similară desfășurată pe teritoriul acelei Părți ca și cum ar fi fost efectuată în baza legislației primei Părți.
4. În cazul în care, în baza legislației unei Părți contractante, acordarea prestațiilor în caz de boli profesionale este condiționată explicit sau implicit de exercitarea într-o anumită perioadă de timp unei activități susceptibilă a fi cauza apariției bolii, instituția competentă a acelei Părți va ține cont de perioadele în care o astfel de activitate a fost desfășurată pe teritoriul celeilalte Părți contractante.

Articolul 26

Domiciliul sau reședința pe teritoriul celeilalte Părți contractante

Persoanele care au suferit un accident de muncă sau au contactat o boală profesională când aveau domiciliul sau reședința pe teritoriul celeilalte Părți contractante vor fi considerate supuse legislației acelei Părți pe teritoriul căreia își au domiciliul sau reședința și vor primi prestații pe cheltuiala instituției competente.

Articolul 27

Acordarea unei prestații în caz de agravare a unei boli profesionale

În cazul în care persoana, din cauza unei boli profesionale, a beneficiat sau beneficiază de o prestație din partea instituției unei Părți contractante și solicită, în cazul în care agravarea s-a produs pe teritoriul celeilalte Părți contractante, prestațiile de la instituția acestei din urmă Părți, se aplică următoarele prevederi:

1. în cazul în care persoana nu a exercitat în baza legislației celei de a doua Părți o activitate în măsură să provoace sau să agraveze boala în cauză, instituția competentă a primei Părți este obligată să suporte costul prestației, ținând cont de agravare, conform legislației pe care o aplică;
2. în cazul în care persoana a exercitat o astfel de activitate în baza legislației celei de a doua Părți, instituția competentă a primei Părți este obligată să suporte costul, fără a ține cont de agravare, conform prevederilor legislației pe care o aplică; instituția competentă a

cele de a doua Părți acordă persoanei în cauză un supliment al cărui quantum este egal cu diferența dintre quantumul prestației datorate după agravare și quantumul prestației care ar fi fost datorată înainte de agravare, în conformitate cu prevederile legislației pe care o aplică.

Articolul 28

Controale medicale

Controalele medicale pentru stabilirea gradului de invaliditate pentru persoanele care își au domiciliul sau reședința pe teritoriul unei Părți contractante vor fi efectuate de către instituția locului de reședință sau domiciliu, la cererea și pe cheltuiala instituției competente .

În cazul în care controalele medicale sunt solicitate în scopul aplicării legislației celor două Părți contractante, ele vor fi efectuate de instituția locului de reședință sau domiciliu. Costul controalelor medicale va fi suportat de această instituție.

Persoana în cauză își va păstra dreptul de a lucra pe teritoriul Părții contractante unde și-a desfășurat ultima dată activitatea profesională dacă în urma controalelor medicale s-a constatat recuperarea capacității de muncă.

Partea a IV-a

Dispoziții diverse

Articolul 29

Aranjamente administrative și de cooperare

1. Autoritățile competente ale celor două Părți contractante vor stabili măsurile administrative necesare pentru aplicarea prezentului Acord.
2. Autoritățile competente ale celor două Părți contractante își vor comunica, cât mai curând posibil, toate informațiile privind măsurile luate pentru aplicarea prezentului Acord sau modificările aduse legislației naționale, în măsura în care aceste modificări afectează aplicarea prezentului Acord.
3. Autoritățile competente ale celor două Părți contractante vor stabili organismele de legătură însărcinate cu aplicarea prezentului Acord.
4. Pentru orice problemă legată de aplicarea prezentului Acord, autoritățile și instituțiile competente ale celor două Părți contractante își vor acorda sprijin reciproc. Această asistență administrativă va fi gratuită.
5. Cu excepția cazului în care o informație este solicitată în conformitate cu legislația unei Părți contractante de către acea Parte celeilalte Părți contractante, orice informație despre o persoană va fi considerată confidențială și nu poate fi utilizată decât în scopul aplicării prezentului Acord.

Articolul 30

Utilizarea limbilor oficiale

1. În scopul aplicării prezentului Acord, autoritățile și instituțiile celor două Părți contractante pot comunica direct între ele în limbile lor oficiale.
2. Cererile sau documentele nu pot fi refuzate pe motiv că sunt redactate în limba oficială a celeilalte Părți Contractante.

Articolul 31

Scutirea de taxe și de autentificare

1. Dacă legislația unei Părți contractante dispune scutirea integrală sau parțială de orice taxe de timbru, taxe consulare sau administrative, această scutire se va aplica și certificatelor sau altor documente similare eliberate de autoritățile celeilalte Părți contractante, în baza prezentului Acord.
2. Cele două Părți contractante își recunosc reciproc toate actele, documentele sau certificatele de orice fel, necesare pentru aplicarea prezentului Acord, așa cum au fost eliberate de autoritățile emitente, fără a fi supuse autentificării autorităților diplomatice sau consulare.

Articolul 32

Introducerea unei cereri sau a unui recurs

Orice cerere sau recurs care, în scopul aplicării legislației unei Părți contractante, trebuie să fie adresată într-un termen stabilit instituției acelei Părți contractante va fi considerată ca fiind înaintată acelei instituții dacă a fost introdusă, în același termen, pe lângă instituția corespunzătoare a celeilalte Părți contractante.

Articolul 33

Responsabilitatea unei părți terțe

În cazul în care o persoană beneficiază de prestații conform legislației unei Părți contractante pentru un risc apărut sau survenit pe teritoriul celeilalte Părți contractante, dreptul instituției responsabile cu acordarea prestațiilor față de partea terță responsabilă cu plata daunelor va fi stabilit după cum urmează:

1. instituția responsabilă cu acordarea prestațiilor, în conformitate cu legislația aplicabilă, se substituie în drepturile pe care beneficiarul le deține față de terți, cealaltă Parte contractantă va recunoaște o astfel de substituie;
2. în cazul în care instituția menționată are un drept direct față de partea terță, cealaltă Parte contractantă va recunoaște acest drept.

Articolul 34

Recuperarea plăților excedentare

1. În cazul în care în timpul evaluării sau revizuirii prestațiilor de invaliditate, batrânețe sau urmaș în conformitate cu prevederile acestui Acord, se constată că instituția unei Părți contractante a plătit beneficiarului o sumă în plus față de cea la care era îndreptățit, aceasta poate solicita instituției celeilalte Părți contractante responsabile cu plata prestației în cauză să deducă suma platită suplimentar din orice arierate datorate beneficiarului. Instituția ultimei Părți va transfera suma astfel dedusă instituției creditoare.
2. Dacă recuperarea nu poate fi făcută în acest fel, se vor aplica prevederile următoarelor aliniate:
 - a) în cazul în care instituția unei Părți contractante a plătit beneficiarului o sumă în plus față de cea la care avea dreptul, instituția respectivă poate solicita, în condițiile și limitele legislației pe care o aplică, instituției debitoare de prestații a celeilalte Părți contractante, să deducă suma plătită în plus din plățile care se fac către beneficiar. Ultima instituție va deduce această sumă, în limitele permise de legislația pe care o aplică, ca și cum aceste plăți în plus ar fi fost efectuate de către aceasta și va transfera suma astfel dedusă către instituția creditoare.

b) în cazul în care instituția unei Părți contractante a efectuat anticipat plata prestațiilor pentru o perioadă în care beneficiarul a avut acest drept în conformitate cu legislația acelei Părți contractante, aceasta poate solicita instituției celeilalte Părți contractante să deducă suma plătită anticipat din plățile datorate persoanei pentru aceeași perioadă. Ultima instituție va deduce suma și o va transfera instituției creditoare.

Articolul 35

Procedura de executare

1. Hotărârile cu titlu executoriu ale unei instanțe judecătorești a unei Părți contractante precum și documentele executorii emise de către o autoritate sau o instituție a unei Părți contractante cu privire la contribuțiile de securitate socială și la alte creanțe sunt recunoscute pe teritoriul celeilalte Părți contractante.
2. Recunoașterea nu poate fi refuzată decât pe motiv de incompatibilitate cu ordinea publică a Părții contractante pe teritoriul căreia este cerută recunoașterea hotărârii sau documentului.
 1. Hotărârile și documentele executorii recunoscute conform aliniatului 1 al prezentului articol sunt executate pe teritoriul celeilalte Părți contractante. Procedura de executare este conformă cu legislația Părții pe teritoriul căreia se execută hotărârea. Documentul sau decizia va fi însoțit de un certificat care va indica executarea acesteia.
4. Debitele privind contribuțiile datorate instituției unei Părți contractante au, în cadrul oricărei proceduri de faliment sau executare silită pe teritoriul celeilalte Părți contractante, același rang ca și creanțele echivalente de pe teritoriul acestei Părți contractante.

Articolul 36

Moneda în care se efectuează plățile

1. Plata oricărei prestații în conformitate cu prezentul Acord poate fi efectuată în moneda Părții contractante a cărei instituție competentă efectuează plata și orice astfel de plată va constitui o scutire deplină de obligația de plată.
2. În cazul în care, în conformitate cu prezentul Acord, instituția unei Părți contractante este responsabilă pentru efectuarea plăților reprezentând rambursări ale prestațiilor acordate de instituția celeilalte Părți Contractante, aceste plăți vor fi efectuate în moneda celei de a doua Părți. Prima instituție poate fi scutită de obligația de a efectua plata în moneda respectivă în cazul în care Părțile contractante au convenit alte aranjamente.

Articolul 37

Soluționarea diferendelor

1. Autoritățile competente ale celor două Părți contractante vor depune toate diligențele necesare pentru a soluționa de comun acord orice diferend referitor la interpretarea sau aplicarea prezentului Acord.
2. În cazul în care un conflict nu poate fi soluționat așa cum prevede aliniatul precedent, acesta va fi supus, la cererea autorității competente a unei Părți contractante, unui tribunal de arbitraj constituit după cum urmează:
 - a) fiecare Parte contractantă desemnează un arbitru în termen șase luni de la data de primire a cererii de arbitrare. Cei doi arbitri desemnează un al treilea arbitru, care nu trebuie să fie cetățean al uneia dintre Părțile contractante, în

termen de două luni de la data la care Partea contractantă care și-a desemnat ultima arbitru a comunicat celeilalte Părți această desemnare;

b) în cazul în care una dintre Părțile contractante nu desemnează arbitru în termenul prevăzut, cealaltă Parte poate cere președintelui Curții Internaționale de Justiție sau, dacă președintele are cetățenia unei Părți contractante, vicepreședintelui sau judecătorului care urmează în ierarhie și care nu are cetățenia unei Părți contractante, să desemneze un arbitru. O procedură similară se poate adopta la cererea unei sau celeilalte Părți contractante dacă cei doi arbitri nu pot ajunge la un acord cu privire la desemnarea celui de al treilea arbitru.

3. Decizia tribunalului de arbitraj, care este obligatorie pentru cele două Părți contractante, este luată cu majoritate de voturi. Tribunalul de arbitraj își stabilește un regulament intern, iar cheltuielile sale sunt suportate în mod egal de cele două Părți contractante.

Partea a V-a

Dispoziții tranzitorii și finale

Articolul 38

Dispoziții tranzitorii

1. Prezentul Acord nu deschide nici un drept pentru o perioadă anterioară intrării sale în vigoare.
2. Toate perioadele de asigurare realizate în baza legislației statului unei Părți contractante înainte de intrarea în vigoare a prezentului Acord vor fi luate în considerare pentru stabilirea drepturilor deschise conform prevederilor acestui Acord.
3. Sub rezerva aliniatului 1 al prezentului articol, drepturile vor fi conferite în baza prezentului Acord chiar dacă se raportează la un risc apărut înainte de intrarea sa în vigoare.
4. Orice prestație datorată doar în baza prezentului Acord va fi stabilită la cererea persoanei în cauză în conformitate cu prevederile prezentului Acord începând cu data intrării sale în vigoare, cu excepția cazului în care drepturile anterior stabilite au fost acordate sub formă de sumă forfetară.
5. În cazul în care cererea la care se face referire la aliniatul 4 al acestui articol este înaintată în termen de doi ani de la intrarea în vigoare a prezentului Acord, drepturile conferite în conformitate cu prevederile acestui Acord vor fi obținute începând cu acea dată, iar acele prevederi ale legislației unei Părți contractante cu privire la suspendarea sau limitarea drepturilor nu vor putea fi invocate împotriva persoanei în cauză. Dacă cererea este înaintată după doi ani de la intrarea în vigoare a prezentului Acord, prestațiile vor fi acordate începând cu data depunerii cererii.

Articolul 39

Ratificarea și intrarea în vigoare

Acordul va intra în vigoare în prima zi a lunii ce urmează expirării unei perioade de trei luni de la schimbului de instrumente prin care Părțile își vor notifica reciproc, cât mai curând posibil, ratificarea acestuia.

Articolul 40

Valabilitatea Acordului

1. Prezentul Acord are un termen de valabilitate de zece ani. În cazul în care nu este denunțat, termenul de valabilitate al Acordului se prelungește cu noi perioade de zece ani.
2. Fiecare Parte contractantă poate să îl denunțe, cu începere din prima zi a următorului an calendaristic, printr-o notă adresată celeilalte Părți contractante cu cel puțin trei luni înainte de sfârșitul anului calendaristic în curs.

Articolul 41

Protejarea drepturilor câștigate sau în curs de dobândire, în condițiile prezentului Acord

1. Dacă una dintre Părți denunță prezentul Acord, drepturile la prestațiile acordate potrivit prevederilor sale sunt menținute.
2. Drepturile în curs de dobândire în conformitate cu perioadele realizate anterior datei la care se produce denunțarea nu pot fi sistate ca urmare a denunțării, iar Părțile contractante se vor întâlni cât mai curând posibil pentru a lua o decizie în acest sens. În cazul unui diferend apărut, se vor aplica prevederile articolului 37. Menținerea lor ulterioară va fi convenită pe calea unui Acord sau, în lipsa unui astfel de Acord, prin legislația pe care o aplică instituția respectivă.

Semnat la Ankara, la _____, în două exemplare originale, fiecare în limbile româna, turcă și engleză, ambele texte fiind egal autentice. În cazul oricăror divergențe de interpretare, va prevala textul în limba engleză.

**Pentru
România**

**Pentru
Republica Turcia**
